

Gunther Cornelissen

Mathematisch Instituut
Universiteit Utrecht
Postbus 80.010
3508 TA Utrecht
g.cornelissen@uu.nl

Column België – Nederland 2–0

De laatste der Bourbakisten

Waar vindt men meer verschillen dan tussen burens? Onder het motto ‘Doe maar gewoon’ zette de bescheiden Nederlander als eerste de bundels van Bourbaki bij het grof vuil. Gunther Cornelissen, die opgroeide als Nederlander in België, leerde wiskunde volgens Bourbaki. Op de middelbare school.

Ik ben de laatste der Bourbakisten. Soms haal ik ze onder uit mijn kast op het Mathematisch Instituut: de twee wiskundeboeken van mijn laatste jaar op het Gentse St.-Lievenscollege (6-vwo equivalent), getiteld *Analyse* en *Analytische Meetkunde*. Ik maak op mijn Nederlandse collegæ indruk met de paragrafen over de topologische definitie van continue afbeelding, het bewijs van convergentie van de Riemannintegraal, en de complete classificatie van kwadrieken in $\mathbf{R}^3$.

We schrijven 1992. De veertig leerlingen op deze school uit de richting *Latijn-Wiskunde*, jaar 6 genoten van hun 10u wiskunde (4u analyse, 4u meetkunde, 2u constructies – in Oost-Indische inkt uit te voeren en op maandag in te leveren), onderwezen door drie verschillende docenten. Hierdoor kwam wel onze gymles op donderdag in de lunchpauze te liggen. Er werd niet gemord, misschien omdat Willy voor ons uit de nonnenkeuken frieten bietste voor na de gym.

En nee, we waren geen exclusief clubje bleekhuidige kneusjes met brillen – alhoewel *Latijn-Grieks* het beter deed op relationeel gebied, vooral wegens de minder met inkt bevlekte vingers op zondagmiddagen.

Terug naar mijn werkkamer. Wie na deze boeken te hebben doorbladerd beweert dat we dit geen kind mogen *aandoen* wordt uit het raam gekieperd. Tijdens mijn Belgische

jeugd is klinkklaar aangetoond dat ca. 15% van de gymnasiumleerlingen het zelf wilden.

En in Nederland ontzeggen wij kinderen met aanleg deze mogelijkheid. We geven ze eenheidsworst, met uitzondering van initiatieven als *Junior College Utrecht* (JCU), waar leerlingen van aangesloten scholen twee bèta-profielen tegelijk volgen. Ik begrijp niet waarom er zoveel sprake is van het op de leerling toespitsen van het onderwijs, maar dat *Bourbaki* helemaal niet mag, zelfs als je zou willen. *Sanctus Freudenthal?*

Er is nogal wat voor nodig. Leraren die dit kunnen doceren moeten aan de universiteit zijn opgeleid. Andere schoolboeken. Leerlingen die *willen* moeten *kunnen* kiezen. En o ja, leerlingen die menen een hekel te hebben aan wiskunde hoeven niet. Ik vind dat we die de stelling van Gödel mogen uitleggen, maar daarover een andere keer meer. Het bezwaar tegen *Bourbaki for the common man* heb ik namelijk begrepen: er staat in mijn boekenkast ook een voorbeeld van hoe het niet moet. Het heet *Wiskunde 2a: Getallen en Groepen* en mijn broer mocht het tien jaar eerder in het tweede jaar *Handel* op dezelfde school bestuderen. U weet wel, *Stelling*. $(\mathbf{R}, +, \cdot, \leq)$ is een geordend veld. Advocaat Cornelissen te Evergem, België, is vast het gevoel vergeten dat hij bij dit wiskunde-onderwijs kreeg. ↩

Op de achtergrond

Geert van Istendael: ‘Leve de schoolmeester’, in: *Bekentenissen van een reactionair*, pp. 29–31. Atlas, 1994. Mark Peletier, ‘Variatie doet weten’, Oratie, *N.A.W.* (5), 7, nr. 4 (2007), pp. 234–241. Patrick van Ijzendoorn, ‘Uitgesteld succes’, *De Groene Amsterdammer*, jg. 131, nr. 51–52, p. 36.